

De polders tussen Sluis en Retranchement in winterslaap

Johan Hendrik van Dale

Het Groot woordenboek der Nederlandse taal, ook wel de 'Dikke van Dale', is begonnen door Johan Hendrik van Dale. Hij stierf voor het woordenboek af was. Dit is later afgemaakt door anderen. Johan Hendrik van Dale werd in Sluis geboren in 1828. Zijn ouders kwamen uit België. Van Dale is ook overleden in Sluis in 1872. Zijn borstbeeld is te zien op het Walplein. Hij schreef o.a. een historisch werk over de vorming en de vestingswerken van Sluis en hij was hoofdonderwijzer en later stadsarchivaris.

Sluis

Sluis is ontstaan in de tweede helft van de 13e eeuw en kreeg stadsrechten in 1290. Tot 1324 heette het echter Lamminsvliet; daarna sprak men van Sluis.

Sluis dankte haar ontstaan - en ook haar teloorgang - aan de verzanding van het Zwin. Door het verzanden van haar verbinding met de zee, werden achtereenvolgens Damme, Monnikenrede, Hoeke, Muyden en Sluis de voorhavens van Brugge. Dit bracht deze voorhavens grote welvaart. Sluis was de laatste voorhaven van Brugge, maar toch moesten de Bruggelingen geregeld militair tussenkomen om hun rechten af te dwingen.

Al vroeg werd Sluis een versterkte stad: in 1382 liet Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen, vestingen aanbrengen. Er werd ook rond de stad een volledige omwalling aangelegd met verscheidene poorten. De meeste 15e eeuwse poorten zijn mooi gerestaureerd en de wallen vormen een mooie wandelroute. De meest indrukwekkende poort was de Westpoort of Stenen Beer, die in 1437 door de Bruggelingen werd verwoest en later werd herbouwd.

Sint-Anna ter Muiden

Op nauwelijks een paar honderd meter van de Belgisch-Nederlandse grens ligt het schilderachtige dorpje Sint-Anna ter Muiden. De naam is wellicht afkomstig van het Engelse mouth (mond/riviermonding), wat dan Mude in het Vlaams werd. Mude ontstond omstreeks 1200, dus voor dat er van grotere zus Sluis sprake was. Het voorvoegsel Sint-Anna kwam er in de 15e eeuw.

De kerktoren is de enige getuige van de woelige geschiedenis van Mude. De toren stamt uit de 14e eeuw en heeft zelfs de 80-jarige oorlog tussen Spanje en de Noordelijke Nederlanden overleefd. Op het marktplein staat een pomp uit 1789 in Lodewijk XIV-stijl. Op het pleintje staat ook het Raadhuis.

Het hele dorp is geklasseerd als beschermd monument.

Retranchement

Het dorp Retranchement (Truzement) ligt is het meest zuidwestelijke kustdorp van Nederland. De naam Retranchement is een Franse term uit de vestingbouwkunde en betekent in het Nederlands "verschansing" in de vorm van een aarden wal zonder vaste vorm. Oorspronkelijk heette het Retranchement Cadsandria.

Retranchement is een overblijfsel van een veel grotere plaats met verdedigingswerken.

Het dorp wordt omgeven door een groen wallencomplex dat stamt uit de tachtigjarige oorlog (1568 - 1648). In 1604 is het opgeworpen op aanwijzen van prins Maurits om de Zvingeul te verdedigen tegen de Spanjaarden. Soldaten bewoonden het complex, wat later uitgroeide tot een dorp.

De aarden omwalling werd in 1621 uitgebreid met twee forten, Fort Nassau in het zuiden en Fort Oranje in het noorden. Tussen beide forten werden, grachten, wallen en bastions geplaatst. Fort Oranje is tijdens een zware storm door de zee weggeslagen

Vandaag getuigen alleen de goed bewaarde steile wallen en grachten en het Fort Nassau van Retranchements strategisch belangrijke verleden. Retranchement is een waar landschapspareltje en de wallen en grachten herbergen zeldzame planten en dieren. Over een groot deel van de wallen loopt een wandelpad.

Retranchement ligt op de grens tussen Nederland en België. De Drieling van Retranchement zijn drie grenspalen met hetzelfde nummer:364. Ze staan in een lijn op korte afstand van elkaar. Destijds werd de grens tussen België en Nederland precies in het midden van het zvingeul vastgesteld. Dat werd aangegeven met twee grenspalen op de oevers van de kreek. Na de inpoldering van de kreek in 1872 werd tussen de twee palen in de definitieve grens aangegeven met een derde paal.